Мороз ходив по лісових галявинах у нових чоботях на рипах. Біла габа землі, нерухомі великі зірки неба, гострі шоломи дерев — все, що було перед очима, все, що лежало в площині виміру, здавалося сьогодні твоїм, створеним для тебе. Не так воно вже й багато лежало в полі зору, але й цього було досить, бо коли у твоїх стрункіх і трепетних ногах пульсує кров юності, все належить тобі, а того, що навколо, вистачає цілком, щоб у ньому вмістився всесвіт.

Блаженство живе там, де уміють вдовольнитися малим. Хлопчик належав до тих істот, котрі це добре усвідомили. Він стояв під голубою чашею неба, дивився своїми брунатними очима на зимовий ліс, дослухався до найменшого шереху життя і був певен, що зараз він у центрі всесвіту, — така була на світі тиша, такий простір і така зваба. Він гордо підніс свої великі розгалужені роги, прикрашені срібними зірками, потяг гарячими ніздрями морозного повітря, ніби перевіряв його на смак і на звук, лишився вдоволеним, бо миттю скочив на моріжок і завмер у трепетній нестямі.

Десь поблизу, можливо навіть, що он за тим синім пасмом молодих ялинок, а може, трохи далі, за отим стовпом заповідної зони, стоїть засніжений стіжок сіна, пахучого і теплого, як спомин про дитинство.

Хлопчик носив у собі той спомин, був він надто тьмяний і нетривкий, але був, бо ще ніколи не вдавалося витравити з пам’яті образ тепла. Цей образ жив у пам’яті Хлопчика у вигляді дитячих рук, котрі його гладили і поплескували по сторожкій, тремтливій шиї. Як це було давно! А може, не було цього зовсім? Хлопчик не належав до тих істот, котрі полюбляють багато моралізувати, він жив інстинктом, яким його нагородила природа, ось чому він зараз думав про стіжок сіна і вже не міг думати про щось стороннє. Ступив раз, другий, та раптом струснув рогами і завмер.

Повітря, яким була напоєна морозна ніч, здавалось йому грізним і небезпечним, як тоненька крига на озері. Ах, як жаль, що зараз не продихне вітер! Тоді Хлопчик відразу б збагнув, звідки на нього насувається небезпека, а тепер він тільки нечутно вбирав у себе холодне повітря, пробував його на смак, стояв, вдивляючись у засніжену габу лісу своїми брунатними блискучими очима. І скоріше нюх, інстинкт, ніж очі, відчули, що все це значить. Загроза встигла, поки він тут милувався собою і світом, обкидати його з усіх чотирьох сторін невеличкими сірими горбочками, які наближалися.

Страх скував розум і волю. Залізними лещатами здавив серце. Та це було тільки на мить, гостра цівочка страху, що пронизала тіло, відразу покликала за собою таку люту волю до життя, таку любов і жаль до себе, що Хлопчик тієї ж миті, керований інстинктом, низько пригнув роги і пішов на таран.

Іншого виходу в нього не було — так підказав інстинкт. Прорватися з кільця, яким його вже оточено, можна тільки прожогом, тільки навальністю і несподіваністю. І він вирвався. Вирвався й побіг чимдуж, вибираючи місця, глибоко занесені снігом — вовки мають коротші ноги за його власні, їм буде важче переслідувати жертву. Та вовки й не думали бігти слідом, вони теж мали мудрого порадника — інстинкт, ось чому вони кинулись ніби врізнобіч, а насправді на ті невидимі нікому стежини, які завжди трапляються в лісі.

Один із них навіть промайнув зовсім поряд із Хлопчиком, але не напав на нього, навіть не глянув у його бік, ніби змагався у швидкості. І Хлопчик ще більше злякався — його знову хочуть оточити кільцем, йому хочуть перетнути шлях і примусити скласти зброю.

Зброї у Хлопчика мало, це знали і переслідувачі, адже ноги і ота кам’яна корона, прикрашена зірками, — хіба то для бою? Ліс створив оленя за своєю подобою — дав багато краси і зовсім не дав грізних засобів оборони. Коли глибокий сніг, то ноги вже не твої, а належать ніби комусь іншому, лінькуватому і сонному, а отією короною хіба багато

заживеш у такій гущавині? Такою короною добре чарувати світ, можна навіть іти на дуель з супротивником, отим братом своїм чи батьком, коли покличе до цього кохання, але щоб боронитися від зграї!..

Хлопчик продовжував бігти, хоч уже бачив, що біжить назустріч власній загибелі: сірі горбочки вже були попереду і з усіх боків.

Тоді він зупинився. Нестримний дрож прокотився по спині, зняв з тіла холод, зробив його гнучким і гарячим, як червоне лезо, кожен м’яз напружився, кожен нерв перетворився в слух і в біль. Серце билося гучно і лунко, кров струменіла, кров пахтіла різко і п’янко. Вовки підступили ближче, сіли, підняли морди і завили, віщуючи перемогу. Це вже був отой тріумф, викликаний не тільки відчуттям запаху крові, а й насолодою від такої бажаної, такої вимріяної картини: олень був обложений, він ось-ось здасться, а раз так, можна й вити, можна виплескати з гарячого свого нутра радість переможця.

Це була класична картина кінця, після якого ставлять крапку, опускають завісу, понурюють чи підносять голови, вмикають чи вимикають світло залежно від обставин. Та на цей раз класична картина матінки-природи, яка знає таємницю зникнення одного життя заради іншого життя, зазнала змін. У найскрутнішу хвилину, коли доля лежить на терезах з позначками "бути" чи "не бути", кожна істота стає на одну секунду генієм. Так сталося й зараз. Хлопчик раптом пригадав: є на світі істоти з теплими й ніжними руками. Він ніби й зараз почув їхні голоси — дзвінкі, мелодійні, мов дзвіночки. То — чудо-голоси.

Колись Хлопчик жив у дитячому інтернаті... Це було давно, так давно, що майже все вивітрилось, та ось виринуло в пам’яті. І як тільки спливло, то роги самі пригнулися до землі, бризнуло віяло зцементованого снігу, тіло вигнулося дугою, зробило довгий і блискавичний кидок, метнулося вбік і загуло по узліссю.

Один із переслідувачів, поборовши подив і гнів, таки догнав утікача, впився голодними зубами в ногу, але був відкинутий з такою силою, що покотився сірим морозяним клубком. Хлопчик знав, куди йому бігти, він і раніш чув звабливі голоси, сповнені тепла і спогадів, але не наважувався так далеко заходити, бо там, де лунали голоси, гавкав собака. Цього голосу Хлопчик чомусь не зносив, він, наслухавшись здаля усіх дзвіночків, повертав і гнав своє тіло назад у лісові нетрі. Тепер він пожадливо ковтав повітря, пробуючи його на смак, — він гнав себе до тих голосів, навіть до голосу собаки, якого він раніше не зносив.

Блиснув вогник оселі, загавкав пес, але Хлопчик не зупинився, він шаснув через високий дощаний паркан, підбіг до освітленого вікна і зупинився.

За святково вкритим столом сиділи люди, були серед них і ті, у котрих такі теплі й ласкаві руки. У кутку стояла вбрана ялинка, а ще в одному кутку блимав голубими очима телевізор. Хлопчик так наблизився до вікна, його так тягло до цих людей, що він ненароком стукнув рогами в шибку.

— Матінко рідна, — сказав хтось із людей, — гляньте-но... у вікно!

Люди глянули на темне, засніжене вікно. Обізвався ще один голос:

— Мара...

А третій, видно, з більшою уявою, додав:

— Казка...

Четвертий, хрипкий голос, наче простуджений, наче з бочки, проревів на всю хату:

— Шашлик! Їй-бо, Свириде, шашлик прийшов із лісу...

— Ти бач, справді олень, — сплеснула в долоні жінка.

Тепер у хаті зчинився галас — побачили діти. Вони відразу ж виметнулися надвір, простоволосі, деякі босоніж, обхопили оленя за шию і потягли в хату. Хлопчик покірно йшов за ними, він навіть свою пишну корону ставив боком, щоб не зачепитись за одвірок.

Увійшов, глянув на телевізор і прикипів поглядом до голубого мерехтіння. Його брунатні очі зволожилися від яскравого світла, але він дивився на екран непорушне, наче тямив, що там відбувалося.

— Ти бач, він, виявляється, прийшов на телепередачу, — сказав перший голос.

Свирид, вусатий лісник, підійшов до оленя, нагнувся і сказав поквапливо:

— Ага, таки пробралися звідкись сіроманці... Бач, яке діло. Давай, Маріє, пластир.

Він мовчки заклеїв рану, а коли почув ще раз про шашлик, вуса його настовбурчились, він підвівся, сказав сухо:

— Не мели, Харитоне, дурниць. Це ж Хлопчик! Забув, як випускали два роки тому. Ось він і навідався... Попередив. Доведеться лаштувати облаву. Так що я піду, а ви вже обходьтеся без мене.

Свирид узяв рушницю, вийшов, а дітлахи все крутились біля оленя, підсовували йому то яблуко, то цукерку, але Хлопчик нічого не їв. Його примружені брунатні очі були вкриті зажурою, наче він дрімав або про щось згадував.

І тут розчинились двері, в хату влетіла русокоса дівчина, вона кинулась до оленя і сказала:

— Хлопчику мій! Прийшов-таки…

І диво дивне — Хлопчик враз ожив, нахилився й поцілував дівчині руку. Це так усіх здивувало й розвеселило, що в хаті стало гамірно до нестями. Дівчина взяла зі столу шматок хліба, подала оленеві і запишалась. Хлопчик з’їв хліб, знову поцілував руку дівчині.

— Та він що, вчений у тебе, чи як? — спитали присутні.

— Так це ж Хлопчик, — відповіла дівчина. — Я ж його вигодувала. Привезли з міста маленького, то я його у вольєр. А тоді випустили в ліс. Чого ж ти так довго не приходив?

Повернувся Свирид, повісив у кутку рушницю, потер долоні.

— Ну що, Нюсько, таки прийшов твій Хлопчик! А ти казала, що забув дорогу. Добро не забувають, навіть отакі… Можеш виводити його, зграя подалася геть. А рана загоїться, не глибока… А як треба буде, прийде на перев’язку. Обов’язково прийде.

Хлопчика вивели у двір, він ще постояв, дослухаючись до гомону лісу, пробуючи на смак повітря. Потім високо підніс роги і подався в засніжену далину лісу.

Люди поверталися до накритого столу, свято тривало. Свирид сказав:

— Наче трохи мороз пересівся. Цього вечора таки справді потеплішало на світі.